

pohranu i obradu naše arhivske građe, ulaganjem zajedničkih napora prelazeći uskogrudne granice vlastite samoživosti, društvenim upravljanjem Arhiva, okupivši za arhivski rad sve one, koji hoće i koji mogu zajednički s nama raditi, te radom među masama i skuplja-

njem arhivske građe iz naše najbliže prošlosti, učinivši arhivska naša nastojanja općim našim narodnim nastojanjima, nova decentralizovana organizacija arhivske službe postat će novim razdobljem naših arhiva.

Dr. Kamilo Firingier

Iz Arhiva drugih Narodnih Republika

IZ DRŽAVNOG ARHIVA FNRJ U BEOGRADU

Upravo se navršava pet godina otkako je u Beogradu osnovan Državni arhiv FNRJ. On je, dakako, jedna od najmlađih ustanova ove vrste kod nas, čije je postojanje i razvoj bio dosada isključivo vezan za prikupljanje i klasifikaciju arhivske građe.

U tom pogledu, protekla godina nije pretstavljala izuzetak. Arhiv danas raspolaže sa 93 veća ili manja fonda i zbirke sa oko 48.500 fascikli i 4.310 knjiga. U 1957. god. rađeno je na uređenju Ministarstva rudarstva (1945—1951), Ministarstva rada (1946—1951), Ministarstva građevina (1945—1951), Saveta za socijalnu politiku i narodno zdravlje, Državnog zavoda za socijalno osiguranje (1923—1952) i Sekretarijata za poslove narodne privrede (1953—1956). Izuzimajući Ministarstvo građevina, do konca godine rad na ovim fondovima biće završen.

Opšti efekt obavljenog posla (oko 1.100 fascikli) bio je nešto manji nego prethodnih godina. To je donekle uslovljeno prirodom materijala a ponajviše težnja da se u toku rada izdvoji građa koju treba škartirati. Ovom problemu se u Arhivu u zadnje vreme počinje posvećivati najozbiljnija pažnja, a smeštajne mogućnosti nisu jedini razlog koji ovo diktira. Stoga je ove godine obrazovana posebna grupa koja će se

ubuduće specijalno baviti izučavanjem ovog pitanja.

Sa ovom godinom Arhiv je gotovo iscrpio sve mogućnosti smeštaja nove građe. Pet spremišta koja se nalaze u raznim delovima grada ne odgovaraju savremenim zahtevima a popunjena su i preko svojih mogućnosti. Nisu mnogo podesne ni prostorije u kojima se obavlja rad. Time, naravno, nije rešeno pitanje prostora u onoj meri kako bi to Arhivu odgovaralo. Međutim, kako je potpuno neizvesno da li će u doglednom vremenu doći do podizanja nove zgrade, Arhiv je preduzeo potrebne mere za zaštitu građe koja se nalazi na terenu. Poseban osek koji se bavi ovim pitanjem nastavio je i u ovoj godini opsežan rad na evidentiranju ovakvog materijala. Sa ovom godinom uglavnom je završena izrada kartoteke evidencije svih saveznih ustanova, a u radu je i kartoteka svih preduzeća saveznog ranga posle 1918 godine.

Takođe je nastavljen rad na izradi posebne kartoteke privatnih lica iz cele zemlje koji raspolažu sa važnim arhivalijama. Ovaj rad već je dao rezultate u ovoj godini. Otkupljeno je nekoliko takvih arhiva a u izgledu je da će uskoro doći do novih poklona i otkupa. Otkupljena arhiva Joce Jovanovića - Pižona sadrži preko 9 hiljada dokumenata (preuzeće se još oko 7 hiljada) ko-

ji će imati izvanredan značaj i pri proučavanju novije jugoslavenske istorije. U ovoj godini urađeno je mnogo da se ova građa učini što pre pristupačnom za istraživanje. Zajedno sa nekoliko drugih privatnih zaostavština (Kirila Savića, Lazice Markovića i dr.) ona je bila objekt za prve radove na izradi inventara i regista, te predmet prvih naučnih istraživanja u Arhivu. Sledeće godine, također će se posvetiti veća pažnja i arhivi Milana Stojadinovića.

U ovoj godini unapređena je i služba za konzervaciju i restauraciju dokumenata koja se ovim problemom bavi od 1954 godine. U tu svrhu dva lica su bila na specijalizaciji u inostranstvu i nabavljena je najnužnija oprema. Obrazovana je posebna komisija koja će preduzimati preventivne mere zaštite, te vršiti odabiranje građe koju treba opravljati.

Vrše se poslednje pripreme za organizovanje mikrofilske službe. Istina,

kapacitet aparata u prvo vreme neće biti dovoljno korišćen u samom Arhivu, ali se računa da će za njega biti interesa kod ostalih arhiva i sličnih institucija u zemlji.

Prvi put ove godine biblioteka Arhiva — u čijem se sastavu nalazi i biblioteka Saveza društava arhivskih radnika FNRJ — dobila je samostalan budžet. U pitanju su još uvek simbolične sume, ali i to je bolje od dosadašnjeg stanja.

Obavljen je i niz drugih važnih poslova (prikupljanje dokumentacije za Oktobarsku revoluciju, te dokumentacija za restituciju građe iz Austrije u vezi sa jugoslavensko-austriskom arhivskom konvencijom iz 1923 god. i t. d.).

Arhiv je aktivno učestvovao na svim sastancima u zemlji i inostranstvu. Osobito je bio važan njegov doprinos u izradi nove uredbe o kancelariskom poslovanju.

Vasilije Kosić

IZ DRŽAVNOG ARHIVA NR SRBIJE U BEOGRADU

Delatnost Državnog arhiva u 1957 godini bila je raznovrsna. Arhiv je nastojao da ostvari svoj godišnji plan, a uzto, kao republička ustanova, rukovodio je pojedinim arhivskim poslovima i učestvovao u akcijama Društva arhivskih radnika NR Srbije.

Osnovni posao Arhiva u ovoj godini bio je sređivanje arhivske građe. Sem Liceja, Velike škole, Beogradskog univerziteta, Ministarstva narodne privrede sređivana su dva fonda čije granične godine beleže skoro ceo vek. To su fondovi Ministarstva unutrašnjih poslova (1839—1918) na kome su radili svi službenici i fond Ministarstva finansija (1824—1918), koji su sređivali honorarni službenici.

Uparedo sa sređivanjem radila su se

naučno-obaveštajna sredstva, kao regista iz fonda Knezeve kancelarije.

Državni arhiv je počeo da priprema i dve publikacije: Godišnjak koji će obuhvatiti napise o radu Arhiva, prikaze pojedinih značajnijih fondova i članke na osnovu građe ovog Arhiva, i Priručnik za arhivistiku, koji će olakšati proučavanje arhivske teorije i prakse.

Stalni stručni tečaj za arhivske pomoćnike, koji je pri ovom Arhivu, odigrao znatnu ulogu za stručno obrazovanje arhivskih radnika i pomogao kandidatima da pripreme državni stručni ispit. Zahvaljujući tome ispit je položilo 9 pripravnika arhivista, koji su bili vanredni slušaoci Tečaja.

Državni arhiv Srbije počeo je da vodi

Letopis polazeći od toga da je on dragocen materijal i siguran izvor za istoriju jedne ustanove. Letopis Državnog arhiva NRS nastavlja se na Spomenicu ovog Arhiva, pa prema tome počinje od 1951 godine.

Na polju istraživanja, evidencije i preuzimanja arhivske građe Državni arhiv je imao obiman i težak zadatak. Arhiv je organizovao anketu o stanju građe u registraturama u celoj Republici, pomogao arhivskim ustanovama da ovu akciju sprovedu, a uporedo sa tim službenici Arhiva su za tri meseca pregledali oko 300 fondova u republičkim ustanovama i organizacijama. Sem toga, Arhiv je slao svoje službenike u arhivske ustanove da upoznaju njihov rad, pruže stručnu pomoć i da u sedištu arhiva obidu nekoliko registratura. Ova anketa ima veliki značaj za zaštitu arhivske građe. Ona je pružila podatke za izradu kartoteke ustanova i arhivske građe u njima. Zatim prilikom popisa sastavljeni su zapisnici o zatečenom stanju i time je ostavljen pismeni trag o stanju arhivske građe

i na taj način će se registrature obavezati da čuvaju arhivsku građu koja se kod njih nalazi. Pored toga, pošto su arhivsku građu popisivali sami službenici, oni su istovremeno pronalazili, obezbeđivali i preuzimali stare arhive.

Da bi se imao pregled celokupne arhivske građe u NR Srbiji i omogućila što tačnija obaveštenja naučnim radnicima, osnovan je Centar za informacije čiji je cilj izrada centralnog kataloga za svu arhivsku građu, koja se nalazi u arhivima, bibliotekama i muzejima. Iako još nije napravljen detaljan plan rada, počeli su već da stižu spiskovi arhivske građe iz srodnih ustanova.

Arhivski savet, čiji su članovi zainteresovani za uspeh ove ustanove, održao je više sednica i između ostalog doneo Statut Arhiva i Pravilnik o radu u čitaonici.

Pored toga što je Arhiv u ovoj godini postigao niz pozitivnih rezultata, on je počeo više poslova, čije će se ostvarenje zabeležiti u idućoj godini.

Smiljka Đurić

IZ ZADRUŽNOG ARHIVA VOJVODINE U NOVOM SADU

Zadružni arhiv Vojvodine osnovan je u prvoj polovini 1951 godine kao specijalna ustanova Saveza zemljoradničkih zadruga AP Vojvodine. Zadatak mu je da prikuplja, sređuje, čuva i obrađuje arhivsku građu, koja je nastala u okviru Saveza, kao i ustanova i organizacija organski vezanih za taj Savez ili čiji je rad posle njihovog prestanka kontinuiran u njemu. Osim izvorne građe ovaj Arhiv prikuplja i ostalu dokumentaciju o zadružnim organizacijama u Vojvodini.

Osnov Arhiva čine tri fonda predratnih zadružnih saveza na teritoriji Vojvodine: Saveza zemljoradničkih zadruga u Novom Sadu, dva saveza agrar-

nih zajednica, jedan u Novom Sadu i drugi u Zrenjaninu, i delom Centralna zemljoradnička kreditna zadruga kao savez nemačkih zemljoradničkih zadruga u Jugoslaviji. Zatim dolaze fondovi manjih centralnih organizacija i materijal samih osnovnih zadruga, grupisanim u grupe prema zadružnim oblicima: kreditne, nabavljačke, vinogardarske, žitarske, stočarske i druge zadruge. Vremenski ova građa se odnosi uglavnom na kraj 19 veka i nadalje, a odnosi se pretežno na zemljoradničke zadružne organizacije. Iz ranijeg perioda u Arhivu su sačuvani samo pojedinačni dokumenti, koji se odnose uglavnom na gradske zadruge osnovane

od kraja 60-tih i početka 70-tih godina. Ukupno ima 54 većih i manjih fondova i grupa.

U toku pet godina svoga postojanja, 1951—1956, Arhiv je sredo građu i formirao 2.428 većih i manjih fascikula, odnosno 8.475 dosijea. Za ove fondove i njihove podfondove, kao i razne zbirke, postoje popisi sa označenom lokacijom. Pojedinačni dokumenti nisu popisani osim jednim znatnim delom u okviru najvećeg fonda, Saveza zemljoradničkih zadruga u Novom Sadu, kao i jednog manjeg kompletnog fonda, Beodranske kreditne zadruge. No i drugi sređeni fondovi mogu se koristiti i koriste se. Građa je uglavnom na srpsko-hrvatskom jeziku, delom na mađarskom, nemačkom i slovačkom. Pored sređenog materijala ima i nesređenog i nepopisanog, čije je sređivanje u toku. Od početka iduće godine pristupiće se inventarisanju svih fondova po novim obrascima propisanim za sve arhivske ustanove. Regesta su rađena samo u okviru jednog fonda čiji su spisi pisani mađarskim jezikom. Time se dobio pregled sadržine celog fonda.

Podatke o zadružnim organizacijama u Vojvodini, o kojima nema sačuvane arhivske građe, Arhiv prikuplja u vidu izvoda iz trgovačkih i zadružnih registara kod ranijih okružnih sudova. Za područje nekadašnjeg Sudbenog stola u Sremskoj Mitrovici, tj. za bivšu Sremsku županiju, ovaj rad je već završen. Dokumentaciju Arhiva dopunjuje priručna i stručna biblioteka iz oblasti zadrugarstva, istorije, nacionalne ekonomije, poljoprivrede i drugih za koje je vezan rad Arhiva kao i Savezu, pošto ova biblioteka služi i Savezu, kao i centralnim poslovnim organizacijama i ustanovama u njegovom okviru.

Kao specijalna ustanova u okviru zadružne organizacije Zadrudni arhiv Vojvodine proširio je svoj rad i na neposredno obrađivanje istorije zadružnog pokreta i, koliko je to u vezi, privrede Vojvodine uopšte. Na tome poslu radi pored službenika arhiva niz spoljnih saradnika iz reda naučnih i stručnih radnika iz oblasti zadrugarstva i privrede, kao i oblasti sa njim povezanih. Dosad je obrađen niz pitanja od koji je jedan deo već i objavljen, uglavnom u »Zadružnom arhivu«.

»Zadružni arhiv« je povremena publikacija ovog Arhiva, od koje su izišle četiri knjige. Za razliku od publikacija nekih drugih arhivskih ustanova, »Zadružni arhiv« ne objavljuje samo izvornu građu nego — s obzirom na poseban karakter i s tim u vezi proširene zadatke ustanove — objavljuje i rasprave, članke i druge priloge iz oblasti istorije zadrugarstva, privrede i socijalnih odnosa na selu, rađene u prvom redu na osnovu arhivske građe, ali i na osnovu građe crpene iz drugih izvora.

U svome radu Arhiv saraduje sa državnim arhivima, zadružnim organizacijama i drugim ustanovama na teritoriji Vojvodine i posebno sa Katedrom za ekonomiku FNRJ na Ekonomskom fakultetu Beogradskog univerziteta.

Dalji rad i razvoj Arhiva zavisice od toga kako će biti rešena njegova dva osnovna pitanja: pitanje povoljnog konačnog smeštaja njegovih radnih prostorija i depoa i proširenja stručnog kadra potrebnim saradnicima. Postoje izgledi da će i jedno i drugo pitanje biti povoljno rešeno već u toku ove godine.

Triva Krstenošić

IZ DRŽAVNOG ARHIVA NR BOSNE I HERCEGOVINE U SARAJEVU.

Državni arhiv u Sarajevu osnovan je uredbom tadanjeg Predsjedništva vlade NR Bosne i Hercegovine 1947. godine. Do toga vremena nije u Bosni i Hercegovini postojala nijedna arhivska ustanova, a to je jedan od, možda, najbitnijih razloga da su propale ogromne količine važnog istoriskog materijala.

Možda je Državni arhiv u Sarajevu, u sravnjenju sa ostalim našim republikim Arhivima, u izuzetno sretnim okolnostima, jer posjeduje, može se reći, potpun arhivski materijal XIX i XX vijeka koji se odnosi na političke, ekonomske i kulturne odnose Bosne i Hercegovine u tome razdoblju. Osim toga, Državni arhiv je konvencijom sa Austrijom od 1923. godine, dobio i cjelokupan arhiv Zajedničkog ministarstva finansija odjeljenje za Bosnu i Hercegovinu 1878—1918. g. i to opšte i prezidijalne spise, pa se na taj način vrlo uspješno popunjavaju praznine, nastale u spisima bivše Zem. vlade za Bosnu i Hercegovinu. Za drugu polovinu XIX vijeka, i to godine 1850—1878, naučnicima korisno služi arhiva bivšeg austrougarskog Generalnog konzulata i njegovih filijala u Bosni i Hercegovini, koju će valjati popuniti nešto iz spisa zadarskog, a nešto bečkog arhiva.

Kod sređivanja ovih ogromnih količina materijala, a prema najnovijem popisu Državni arhiv raspolaže sa 73.000 fascikula (oko 40 miliona dokumenata), za čiji smještaj je potrebno oko 26.000 metara stalaža, Državni arhiv se služio sistemom provenijencije. Uspostavljane su registrature u predašnje stanje, a tim da imaju sve odgovarajuće pomoćne knjige. Razumije se da tu ima mnogo praznina, jer nedostaje dosta stvarnih registara i imenika, koje valja rekonstruisati, da bi se istraživači mogli uspješno da koriste materijalom.

Obzirom na sastav Arhiva, odmah

se ukazala potreba da se uz Arhiv organizuje Fotolaboratorija za mikrosnimanje i radionica za konzerviranje i restauriranje knjiško arhivskog materijala.

I u tom pogledu je mnogo postignuto. Nabavljena je najmodernija aparatura i sve potrebno za mikrosnimanje, tako da ta laboratorija već dvije godine uspješno obavlja razne poslove za naučne ustanove i naučne radnike.

Radionica za konzerviranje i restauriranje knjiško arhivskog materijala već je snabdjevena sa svim potrebnim, osim acetatne celuloze, koja će biti nabavljena u zajednici sa identičnom ustanovom Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Čim stigne celuloza, radionica će otpočeti sa radom.

Škartiranje arhivske građe je za Državni arhiv u Sarajevu isto tako važan, a ujedno i težak, skoro nerješiv problem kao i za sve naše arhivske ustanove. O škartiranju građe koja se odnosi na turski i austrougarski period, a eventualno i na staru Jugoslaviju, nema za sad ni govora. To bi se dalo uz studiozan rad vršiti tek u novoj zgradi. Međutim, vrši se škartiranje građe nastale u vremenu 1945. do danas, a uz stručnu podršku službenika ustanove ili preduzeća o kome se radi. I tu se svakako čuva potrebna opreznost i ne pridržava se bukvalno propisanih šablona.

Potrebno je napomenuti, da je Državni arhiv u doba kada je bila u punom toku reorganizacija naše državne uprave, stavio pod krov oko 300 arhiva pojedinih ustanova (ministarstva, komisije, direkcije i sl.) kao i znatan broj privrednih preduzeća. Pri preuzimanju, jer se to moralo vrlo žurno obavljati, nije se moglo ništa škartirati, tako da i taj ogromni arhivski materijal čeka svoje

škartiranje, da ne bi bez potrebe zauzimao veliki prostor. Zasad se i tu, po izvjesnom prioritetu uspostavljaju stare registrature (svi arhivi nisu mogli biti uredno predati), jer je na Arhiv u pogledu regulisanja staža, održavanja veza sa ustanovama koje imaju dodira sa tim materijalom, primio na sebe velike obaveze. Sad se na pr. dovode u red agrarne stvari koje su najaktuelnije.

Državni arhiv je radio nešto i na izdavačkoj djelatnosti. Izdao je autentičan stenogram sa rasprave protiv učesnika u Sarajevskom atentatu 1914, zatim dokumenta o počecima radničkog pokreta u BiH 1878—1905, a uskoro će dati u štampu zbirku dokumenata pod naslovom: »Odjeci Oktobarske revolucije u Bosni i Hercegovini«.

Državni arhiv je izvršio inventarizaciju svih svojih fondova i arhivskih jedinica u koliko mu je taj materijal dostupan, pa će vjerovatno, kad se dosredi opšti fond Zajedn. min. finansija, izdati prvi svezak svoga analitički obrađenog inventara. Pri radu na inventarizaciji pokazalo se to da je bila neophodno potrebna prethodna saradnja i konsultacija mnogih naših arhivskih ustanova, ali se pri tom konstatovalo i to, da mi u toj važnoj grani arhivistike idemo znatno u raskorak, pa će se najzad jednom morati ozbiljno pristupiti proučavanju najbitnijih i zajedničkih problema koji se odnose na sve naše arhivske ustanove. Tu akciju trebalo bi da vodi bilo Glavni arhivski savjet FNRJ bilo Savez arhivskih radnika

FNRJ. Tih problema je dosta i svi su gorući.

Pitanje kadrova i njihovo uzdizanje u našem Arhivu, bukvalno je uslovljeno pitanjem smještaja Arhiva, jer sve dotle, dok Arhiv nema odgovarajućih prostora, ne može reflektirati ni na povećanje kadra.

Državni arhiv ima drvene stalaže, koje idu od poda do stropa, sa zgusnutim redovima fascikula. Sve što je od veće važnosti stavlja se u kutije, naročito registrirani materijali iz otkupa i poklona, kao i iz važnije preuzete građe.

Obezbjeđenje od požara je uređeno pomoću sprava za gašenje vodom i automata za mokro gašenje. Provedena je izolacija električnih vodova. Vršiti se redovna kontrola obezbjeđenja, a u depou za nove materijale preko noći se vrše svaki sat obilasci za to plaćenih nadzornih organa.

Arhiv ima svoju dobro uređenu čitaonicu, ali sa posjetom nije najzadovoljniji. Mali broj je ljudi koji obrađuju našu noviju istoriju.

Održavaju se naučne veze sa inostranstvom (SAD, Bugarska, Austrija, Mađarska, SSSR, Francuska, Italija i sl.). Kad bude uređena foto i film o teka, vršiće se razmjena materijala i sa našim i sa stranim naučnim ustanovama.

Razmah je, kako se vidi dosta snažan, premda je skopčan sa mnogo objektivnih i subjektivnih poteškoća, koje se ipak uspješno prebrođavaju.

Vojislav Bogičević

IZ DRŽAVNOG ARHIVA NR CRNE GORE

U toku 1957 sredena su četiri veća fonda i tri manja. Fondovi su dovedeni u onakvo stanje kakvo je trebalo da bude prije primanja u Arhiv. Jedan fond

je otprije Prvog a ostali su nastali poslije Drugog svjetskog rata. Ujedno, vršena su popunjavanja drugih fondova koji su ranije bili u sličnom stanju. In-

ventarisane su pomoćne knjige četiri starija i veća fonda. Čitaocima je dato na upotrebu više hiljada dokumenata. Otvorena je potpuna evidencija, o građi na osnovu koje se može proučavati istorija radničkog pokreta od 1918—1941 na teritoriji Crne Gore. Otpočelo se sa pravljenjem predmetnih registara za starije i veće fondove.

Nije ništa škartirano. Ovo se izbjegava dogod se pitanje škartiranja potpunije ne obradi, pa jako nedostaje najnužniji prostor za smještaj arhivskog materijala.

Primljeno je osam novih fondova i izvršen pregled oko stotinu registratura. Zbog nedostajanja prostorija, nastojimo da ne primamo arhive likvidiranih ustanova i preduzeća ukoliko su obezbijeđeni osnovni uslovi za njihovo čuvanje u ustanovama i preduzećima koja ih nasleđuju.

Izvršili smo sve pripreme za štampanje Zbornika paštrovskih isprava od XVI-XIX vijeka. Objavljena građa će biti vrlo značajna za proučavanje pravne istorije, istorije jezika, imovinskih odnosa, narodnog života ovog još neproučenog i zaista interesantnog područja. Dokumenta ćemo štampati starim pismom, kao u originalu, jer je redakcija pošla sa stanovišta da je to spomenik pismenosti Paštrovića. Obezbijeđeni su neki osnovni uslovi za osnivanje radionice za zaštitu arhivskog materijala izloženog propadanju. Nabavljen je aparat za laminaciju arhivalija, »Impregna-tor«, i izvjesna količina potrebnog materijala (acetatna celuloza, japanski papir, škrobljeno platno, svilena gaza). Školovanjem dvojice mlađih ljudi i izgrađivanjem drugih putem priprema za polaganje stručnih ispita poboljšaćemo stručni sastav službenika.

Doko Pejović

IZ MESTNOG ARHIVA U LJUBLJANI

1. Zunanja evidencija, katera je bila že uvedena, je vse spise spravila na tekoče oz. neaktualne izločila in dobila evidenco nad nekateremi dobrimi privatnimi fondi (skupno je v evidenci 139 fondov). Novih prevzemov v. l. 1957 je bilo 44 fondov. Prevzeto gradivo, katero je potrebno ureditve smo vskladiščili v posebnem sprejemnem skladišču, nato smo ga uredili in popisali. Ker so v arhivu ogromne količine gradiva, ki so bile v prejšnjih letih prevzete v neurejenem stanju in sproti vskladiščene, je treba vsopredno urejati tudi te fonde: RLO-ji z ČLO in KLO-ji, Komunalni servis, nadaljnje urejevanje OLO Ljubljana-okolica. Od starih fondov pa: Reg. I/1-110 (splošna registratura od XVIII. stol. dalje), priloge h Cod XIII/1195 (računske priloge, XVI-XIX stol.). Reg II (prezidialni arhiv, takozvani drugi

del, XX. stol.). Največji balast v skladiščih tvorijo fondi po l. 1948, vendar še niso zreli za škartiranje, ki pride v poštev v glavnem po l. 1960. Od zunanje evidencije dalje se opravlja vzporedno z vsako fazo postopka na fondu inventarizacija — tako se v obdelavi na vsakem fondu sproti ustvarjajo elementi končnega inventarja. Za končni inventar pa mora biti fond popolnoma obdelan, torej podrobno urejen in škartiran. (Možno in delno izpeljano za Reg I/1-110).

Za hitrejšo najdbo najbolj izbranih vrst dokumentacije so bila v l. 1957 izdelana sledeča evidenčna sredstva:

a) Parcelna kartoteka gradbenih načrtov — nadaljevanje (tako sedaj od l. 1857—1940.)

b) Kartoteka normalij (v sodelovanju s fotolaboratorijem). Pregledanih 20.000

listov, odbranih in v kartoteko vpisanih 772 normalij, posnetih in nalepljenih na karton 470.

c) Imenska kartoteka h Cod I (XVI stol) — nadaljevanje

d) Razni sezname k fondu: OLO Ljubljana-okol.

Uporabljevalci, uradi in stranke so v l. 1957 pregledali pribl. 700 enot (ena tretjina za študijske, dve tretjine za praktične namene). V precejšni meri se je dvignil interes inozemskih arhivov na dostavah mikrofilmov našega gradiiva (SSSR, Poljska). V l. 1957 smo zaključili prevezovanje v pergament vezanih rokopisnih knjig. Pridobljeno je lepo število zanimivih dokumentov iz XVI. stol. in fragmentov na pergament pisanih rokopisnih knjig od pribl. XI. stol. dalje. Rokopisne knjige pa so dobile nove polusnjene platnice z vlepjenimi fotografijami prejšnjega izgleda. V biblioteki se je zvišala akcesijska številka od 3.614 do 4.650; za imenski in signaturni katalog je bilo izdelanih 450 čistopisnih kartotek.

V zamenjavi smo z domačimi in tuji mi ustanovami.

Za zbirko zemljevidov smo pridobili le en star atlas.

Fototeka je vodila poleg drugih fotografskih del kartoteko filmov in fotografsko dokumentacijo prezidav Magistrata. Obsežna zbirka kot taka pa zah teva še mnogo dela.

Mikrofilmoteka srednjeveškega gradiiva je bila vse leto na tekočem. Pridobili smo nekatere mikrofilme z Dunaja.

2. Kulturno in študijsko delo. — Za zgodovino Ljubljane so se nadaljevale priprave za II. in delno III. knjigo. Oddanih je bilo nekaj nadaljnjih rokopisov, ki so jih prispevali deloma uslužbenci ustanove, deloma sodelavci. Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino je doslej izdala štiri kompletne letnike in prvi svezek petega letnika. Trije uslužbenci upravljajo tu upravne in uredniške posle. Po programu je v l. 1957 izšel drugi zvezek Gradiiva za zgodovino Ljubljane v srednjem veku, natipkan in razmnožen v sami ustanovi. 6. maja 1957 je bila odprta razstavna dvorana arhiva s kompleksno razstavo Mestnega arhiva, ki je dajala prezer gradiiva od najstarejših dob do osvoboditve. Razstava je bila odprta 14 dni in je imela 6.150 obiskovalcev. Ustanova je sodelovala tudi pri razstavi 40-letnice Oktobrske revolucije in Resslerovi razstavi (obe v naši dvorani). Štiri oz. pet izmed uslužbencev naše ustanove je izdelalo oz. objavilo lepo število večjih in manjših člankov in razprav. Individualno študijsko delo sta opravila dva uslužbenca (Italija, Avstrija) — delno tudi z lastnimi stroški. Z raznimi domačimi in inozemskimi arh. in sorodnimi ustanovami so se vzdrževale pismene in osebne zveze ter zamenjava publikacij.

Kot zaključek naj omenimo še to, da nam pomanjkanje prostorov (skladišč in pisarn) ne malo otežkoča delo in nam po drugi strani napravi mnogo dela. Vendar so na našo vspodbudo in z razumevanjem merodajnih oblasti, načrti za pridobitev prostorov v delu.

Traute Sežun